

Unia energetyczna

Unia Europejska musi sprostać wielu wyzwaniom w dziedzinie energetyki związanym na przykład ze zwiększającym się uzależnieniem od importu, niedostateczną dywersyfikacją czy wysokimi i niestabilnymi cenami energii. Centralnym elementem unijnej polityki energetycznej są różnorodne środki ukierunkowane na stworzenie zintegrowanego rynku energii oraz zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii i stabilnego sektora energetycznego. Unia energetyczna ma pomóc UE zmniejszać zależność od energii z importu. Oferuje unijnym konsumentom większy wybór i niższe ceny oraz pomaga walczyć ze zmianą klimatu. Aby zagwarantować dostawy czystej energii, państwa członkowskie UE ustaliły wspólne zasady i cele w ramach strategii na rzecz unii energetycznej.

Strategia na rzecz unii energetycznej ma zapewnić Europie i jej obywatelom przystępną, pewną i zrównoważoną energię. Została przedstawiona przez Komisję Europejską w 2015 r. w odpowiedzi na prośbę unijnych szefów państw i rządów. Opiera się na pięciu filarach: bezpieczeństwo energetyczne, zintegrowany wewnętrzny rynek energii, efektywność energetyczna, obniżenie emisyjności gospodarki, badania naukowe i innowacje.

FILARY UNII ENERGETYCZNEJ

W oparciu o te filary, zgodnie z postanowieniami poczynionymi w ramach unii energetycznej z 2015 r. określono pięć najważniejszych celów polityki energetycznej UE:

- dywersyfikacja europejskich źródeł energii, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez solidarność i współpracę między państwami UE;
- zapewnienie funkcjonowania w pełni zintegrowanego wewnętrznego rynku energii, umożliwiającego swobodny przepływ energii w UE za pośrednictwem odpowiedniej infrastruktury i bez barier technicznych lub regulacyjnych;
- poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie zależności od importu energii, ograniczenie emisji oraz stymulowanie tworzenia miejsc pracy i wzrostu gospodarczego;
- dekarbonizacja gospodarki i przejście na gospodarkę niskoemisyjną zgodnie z porozumieniem paryskim;
- promowanie badań w dziedzinie technologii niskoemisyjnych i czystych technologii energetycznych oraz nadanie priorytetu badaniom naukowym i innowacjom w celu stymulowania transformacji energetycznej i poprawy konkurencyjności.

Aby przełożyć strategię na realne działania, w 2016 r. Komisja przedstawiła pakiet wniosków ustawodawczych pt. „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”. Zostały one omówione w Radzie i w Parlamencie Europejskim, a w 2017 r. rozpoczęły się negocjacje w ich sprawie. Do maja 2019 r. wszystkie akty z pakietu zostały przyjęte, i tym samym powstała unia energetyczna.

Unia energetyczna to odpowiedź na duże wyzwania w dziedzinie energetyki stojące przed UE, takie jak:

- zmiana klimatu: UE zobowiązała się wypracować do 2050 r. neutralność klimatyczną, a kluczem do tego ma być m.in. redukcja emisji z energetyki,
- zależność energetyczna: jako największy importer energii w świecie, UE musi zredukować swoją zależność od rynków zewnętrznych,
- starzejąca się infrastruktura: UE musi w pełni zintegrować rynki energii, zmodernizować infrastrukturę energetyczną i zapewnić koordynację krajowych cen energii.

Stworzenie w pełni funkcjonującej unii energetycznej pomoże pobudzić unijną gospodarkę, zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne UE i wypełnić zobowiązanie do walki ze zmianą klimatu. Pozwoli zarazem zaoferować unijnym konsumentom i firmom większy wybór i niższe ceny. Głównymi elementami obecnego programu politycznego jest zaradzenie obawom dotyczącym bezpieczeństwa energetycznego oraz dostosowanie unijnych celów energetycznych do celów klimatycznych, co zaproponowano w lipcu 2021 r. w pakiecie

„Gotowi na 55”, w tym:

- redukcja do 2030 r. o co najmniej 55 % emisji gazów cieplarnianych w porównaniu z poziomami z 1990 r.;
- ograniczenie do zera emisji gazów cieplarnianych netto do 2050 r.

Stworzenie w pełni funkcjonującej unii energetycznej pomoże pobudzić unijną gospodarkę, zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne UE i wypełnić zobowiązanie do walki ze zmianą klimatu. Pozwoli zarazem zaoferować unijnym konsumentom i firmom większy wybór i niższe ceny. Głównymi elementami obecnego programu politycznego jest zaradzenie obawom dotyczącym bezpieczeństwa energetycznego oraz dostosowanie unijnych celów energetycznych do celów klimatycznych, co zaproponowano w lipcu 2021 r. w pakiecie „Gotowi na 55”, w tym:

- redukcja do 2030 r. o co najmniej 55 % emisji gazów cieplarnianych w porównaniu z poziomami z 1990 r.;
- ograniczenie do zera emisji gazów cieplarnianych netto do 2050 r.

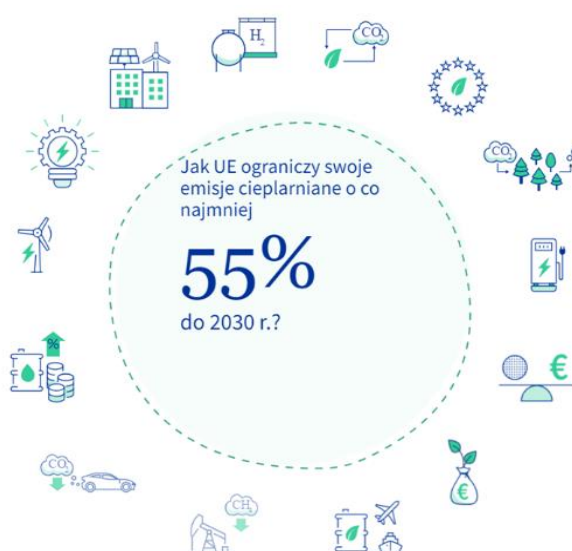
Unijny pakiet „Gotowi na 55” obejmuje przegląd wszystkich obowiązujących aktów UE w dziedzinie klimatu i energii, w tym dyrektywy w sprawie energii odnawialnej (COM(2021)0557), dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej (COM(2021)0558), dyrektywy w sprawie opodatkowania energii (COM(2021)0563), dyrektywy w sprawie

charakterystyki energetycznej budynków (COM(2021)0802) i dyrektywy w sprawie gazu (COM(2021)0803), a także rozporządzenia (COM(2021)0804). W ramach przeglądu wprowadzono nowe rynki gazu zdekarbonizowanego, na przykład wodoru, przedłożono też

nowe wnioski dotyczące rozporządzeń w obszarze transportu, takie jak rozporządzenie w sprawie infrastruktury paliw alternatywnych (COM(2021)0559), inicjatywa ReFuelEU Aviation (COM(2021)0561) oraz inicjatywa FuelEU Maritime (COM(2021)0562).

Obecne cele energetyczne na 2030 r., uzgodnione w październiku 2014 r. i poddane przeglądowi w grudniu 2018 r., obejmują:

- zwiększenie do 32 % udziału energii odnawialnej we wszystkich źródłach zużywanej energii;
- poprawę efektywności energetycznej o 32,5 %;
- połączenia międzysystemowe obejmujące co najmniej 15 % systemów elektroenergetycznych UE.

W marcu 2023 r. nieformalnie uzgodniono następujące nowe proponowane cele energetyczne UE na 2030 r.:

- zwiększenie do 42,5 % udziału energii ze źródeł odnawialnych we wszystkich źródłach zużywanej energii, przy dążeniu do osiągnięcia udziału w wysokości 45 %;
- zmniejszenie zużycia energii pierwotnej i końcowej w UE o 11,7 % w porównaniu z prognozami z 2020 r. na rok 2030, tj. odpowiednio o 40,5 % i 38 % w porównaniu z projekcjami z 2007 r.

Aby UE osiągnęła swoje cele w zakresie czystej energii i ochrony klimatu, państwa członkowskie przygotowują plany energetyczno-klimatyczne, obejmujące okres 10 lat.

EUROPE DIRECT
Poznań

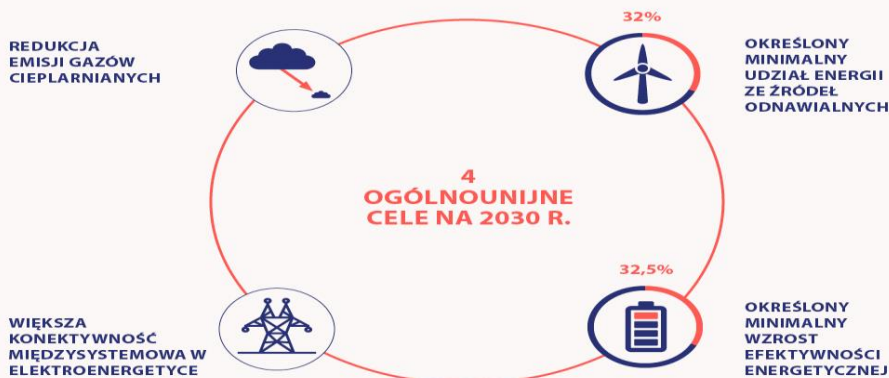
BIULETYN 11/2023 listopad 2023 r.

EUROPE DIRECT Poznań przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu

Krajowe plany klimatyczno-energetyczne

CO TO JEST?

Aby UE osiągnęła swoje cele w zakresie czystej energii i ochrony klimatu, państwa członkowskie przygotowują plany energetyczno-klimatyczne.

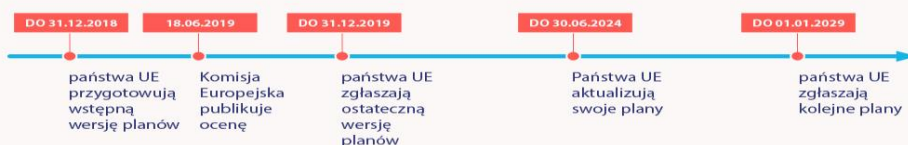
JAK?

Plany zostały wprowadzone unijnym rozporządzeniem*. Obejmują 5 wymiarów unii energetycznej:

KIEDY?

Plany są obliczone na okresy 10-letnie. Pierwszy to 2021–2030.

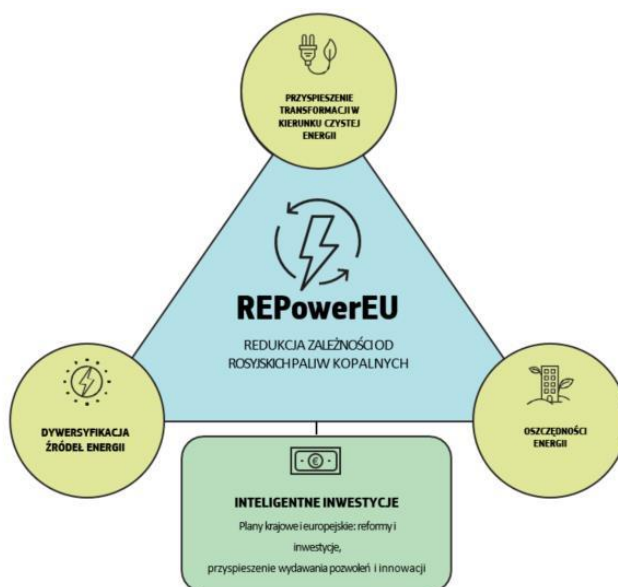

Stały dialog w celu ulepszenia planów

* Rozporządzenie o zarządzaniu unią energetyczną i działaniami klimatycznymi

W lutym 2022 r. rosyjska inwazja na Ukrainę zakłóciła harmonogram przeglądu ram energetycznych. Wykorzystywanie przez Rosję eksportu ropy naftowej i gazu jako broni, co doprowadziło do zakłóceń rynku energetycznego, wywołało szybką reakcję Unii Europejskiej. Motywowana podpisaną 10 i 11 marca 2022 r. przez wszystkich liderów UE deklaracją wersalską Komisja Europejska opublikowała szereg następujących aktów i rozwiązań zmierzających do zwiększenia bezpieczeństwa dostaw energii w UE:

- nowy komunikat w sprawie REPowerEU (8 marca 2022 r.);
- możliwości złagodzenia wysokich cen energii poprzez wspólne zakupy gazu i minimalne obowiązki w zakresie magazynowania gazu (23 marca 2023 r.);
- unijna platforma zakupu energii zabezpieczająca dostawy gazu, skroplonego gazu ziemnego (LNG) i wodoru (kwiecień 2022 r.);
- plan REPowerEU mający na celu uniezależnienie UE od rosyjskich paliw kopalnych oraz dodatkowe możliwości krótkoterminowe na rynkach gazu i energii elektrycznej (18 maja 2022 r.),
- Europejski plan zmniejszania zapotrzebowania na gaz i wniosek dotyczący rozporządzenia (20 lipca 2022 r.).

REPowerEU ma na celu szybkie zmniejszenie naszej zależności od rosyjskich paliw kopalnych przez przyspieszenie transformacji w kierunku czystej energii i połączenie sił, aby osiągnąć bardziej odporny system energetyczny i prawdziwą unię energetyczną. UE stara się zmniejszyć zależność od rosyjskich paliw kopalnych i przyspieszyć transformację energetyczną. W oparciu o pakiet wniosków „Gotowi na 55” i w uzupełnieniu działań na rzecz bezpieczeństwa dostaw i magazynowania energii w niniejszym planie REPowerEU przedstawiono dodatkowy zestaw działań na rzecz:

EUROPE DIRECT
Poznań

BIULETYN 11/2023 listopad 2023 r.

EUROPE DIRECT Poznań przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu

- oszczędności energii;
- dywersyfikacji dostaw;
- szybkiego zastąpienia paliw kopalnych dzięki przyspieszeniu transformacji Europy w kierunku czystej energii;
- inteligentnego łączenia inwestycji i reform.

Osiągnięcie celów REPowerEU będzie wymagało zdywersyfikowania dostaw urządzeń wykorzystujących energię odnawialną oraz surowców krytycznych, zmniejszenia zależności sektorowych, przewyciężenia wąskich gardeł w łańcuchu dostaw oraz zwiększenia unijnych zdolności produkcyjnych w zakresie czystych technologii energetycznych.

Źródła:

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/pl/sheet/68/polityka-energetyczna-zasady-ogolne>

<https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/energy-union/>

https://energy.ec.europa.eu/index_en

<https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/green-deal/>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=COM:2022:230:FIN>

Przygotował:

EUROPE DIRECT Poznań przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu
al. Niepodległości 2,
61-874 Poznań;
tel. 61 8521670,
e-mail: europedirect-poznan@irpoznan.com.pl, www.europe-direct.poznan.pl

Współfinansowane przez
Unię Europejską